

Ο Σταυρός, το λυτρωτικό σύμβολο του Αρχιερέως Χριστού

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η γιορτή της Σταυροπροσκυνήσεως είναι αναμφισβήτητα μια από τις μεγαλύτερες γιορτές της Ορθοδοξίας, την οποία ιδιαιτέρως ευλαβείται και τιμά το χριστεπώνυμό της πλήρωμα.

Κατ' αυτήν προβάλλεται -και καλούνται οι πιστοί να προσκυνήσουν- τον τίμιο Σταυρό, πάνω στον οποίο ο Χριστός, αφού άπλωσε τις άγιες πα-λάμες του, "ήνωσε τα το πριν διεστώτα", απέθανε κατά τη σάρκα του ο Θεός και με την υπέρτατη θυσία του, την αγάπη του και την υπακοή του, στις οποίες κορυφώθηκε το μυστήριο της θείας του κενώσεως, εξιλέωσε τον αμαρτωλό άνθρωπο ενώπιον του αγίου Θεού, ικανοποίησε τη θεία δικαιοσύνη για τις αμαρτίες και την ενοχή ολοκλήρου του κόσμου, εξαγόρασε το πλάσμα του από την κακότητα του διαβόλου και την αρπάγη(δίκτυ) του θανάτου, καταβάλοντας ως λύτρο το πανάγιο αίμα του, αίμα όχι ενός "ψιλού" (=απλού) ανθρώπου, αλλά το αίμα του Υιού της Παρθένου και του Θεού, και κατάργησε με το πάθος του το μεσότοιχο της έχθρας, που δημιουργήθηκε μεταξύ Θεού και ανθρώπου, από τότε που ο τελευταίος με την αλόγιστη παρακοή του εκδιώχθηκε από τον αρχαίο παράδεισο της Εδέμ. Με το σταυρικό θάνατό του ο Χριστός κατέλυσε τη δύναμη του διαβόλου, θανάτωσε το θάνατο και άνοιξε διάπλατα την οδό που οδηγεί στα φωτεινά σκηνώματα της θείας βασιλείας! Επί του σταυ-ρού ο άνθρωπος έγινε και πάλι πολίτης του Παραδείσου, γύρισε πίσω στην αληθινή του πατρίδα, στήθηκε στο πραγματικό βάθρο της υπάρξεώς του και απέβαλε τα ράκη της φθοράς, με τα οποία τον έντυσε το αλόγιστο πταίσμα της Εδέμ.[...]

Ο τίμιος Σταυρός είναι το σύμβολο του λυτρωτικού έργου του Χριστού. Στο σεπτό του ξύλο δόθηκε μάχη κραταιά. Όλες οι σκοτεινές δυνάμεις της αμαρτίας, με εμπνευστή το δαιμονικό πνεύμα της αποστασίας, έσπευσαν να σταυρώσουν τον Υιό του Θεού και της Παρθένου, τον Θεάνθρωπο Κύριο της δόξης. Αποδύθηκαν -εν αγνοία τους βέβαια- σε αγώνα άνισο και εκ των προτέρων χαμένο. Προσέκρουσαν στην αστραπή της θείας οργής, η οποία κατέκαυσε τις κακόμορφες σάρκες τους, κατέκοψε τη φοβερή της πλάνης μηχανή, εξευτέλισε και παραδειγματίσε τις αντίθεες και αντίχριστες δυνάμεις. «Φοβερόν όντως το εμπεσείν εις χείρας Θεού ζώντος!».

Το αίμα του Χριστού απέπλυνε το αίσχος της αμαρτίας που ασχήμυνε την αποστατημένη φύση του ανθρώπου, από τότε που οι προπάτορες τόσον αλόγιστα καταπάτησαν την εντολή του Θεού· απέρριψε τα ράκη της φθοράς με τα οποία έντυσε τη φύση ο μισόκαλος όφης, ο πατέρας του ψεύδους και ανθρωποκτόνος· οδήγησε την παραπесούσα πρωτόκτιστη φύση στην αρχαία της ευγένεια και δόξα, την αποκατέστησε στο αρχαίο κάλλος της, της απέδωσε ακτινοβόλο τη μαρμαρυγή της θείας του ενέργειας, που την κατέλαμπε πριν από την πτώση της· λάμπρυνε το θεοειδές και θεόμορφο πλάσμα, το νεκρωμένο στα σκοτεινά και σκυθρωπά καταγώγια του Άδη, έκανε τον άνθρωπο τέκνο Θεού και χάριτι Θεό!

Η Εκκλησία μας σεμνύνεται για τον τίμιο Σταυρό, το σύμβολο της θεανθρώπινης της υποστάσεως και των αγώνων της. Σ' αυτό τοποθετεί τη χαρά και την ελπίδα της. Στο σεπτό του περίγραμμα βλέπει το μεγάλο θρίαμβο της πίστεως, τη νίκη εναντίον των αντίχριστων δυνάμεων, οι οποίες την περισφίγγουν και την πολεμούν για να την αφανίσουν. Και τιμά και δοξάζει τον πανάγιο Σταυρό. Τον ενσωματώνει βαθιά στη λατρεία της, τον τοποθετεί στο κέντρο της ευσέβειας του χριστεπώνυμου πληρώματός της.

Κατά την Τρίτη Κυριακή των Νηστειών με πανηγυρική χαρά, ευλάβεια και σεμνοπρέπεια θα τον προβάλει στο μέσο των ορθοδόξων ναών, καλώντας τους πιστούς να τον προσκυνήσουν, να αντλήσουν απ' αυτόν αγιασμό και χάρη και να πάρουν δύναμη στο σκληρό αγώνα της αρετής και τα ευγενή παλαίσματα κατά των ορατών και αοράτων εχθρών.

Το ευαγγελικό ανάγνωσμα θα μας υπενθυμίσει τις προϋποθέσεις του αγώνα αυτού, που είναι:

α) Η ελεύθερη και οικειοθελής ανάληψη της πνευματικής στρατείας του Χριστού. "Όστις θέλει όπίσω μου ελθείν", μας τονίζει ο αρχηγός της πίστεώς μας. Δεν βιάζει κανένα να τον ακολουθήσει παρά τη θέλησή του. Ο Χριστιανισμός είναι η

θηρσκειά της αληθινής ελευθερίας. Σ' αυτόν δεν υπάρχουν δει-σιδαιμονίες, αυτοματισμοί και μαγικότητες. Ο άνθρωπος, ως "εικόνα" Θεού, είναι ον λογικό και ελεύθερο, όπως λογικός και ελεύθερος είναι και το πρότυπό του, ο Θεός. Βία και καταναγκασμός είναι ανάρμοστα στο ήθος και τη δι-καιοσύνη του παναγίου και πανάγαθου Θεού. Αν θέλει κανείς μπορεί ν' ακολουθήσει τον Κύριο, χωρίς τούτο να σημαίνει βέβαια ότι το πλάσμα είναι ασύδοτο και ανεύθυνο ενώπιον του Θεού. Αντίθετα, ακριβώς επειδή είναι ελεύθερο, είναι και υπόλογο για τις πράξεις του ενώπιον της δικαιοκρισίας του Θεού.

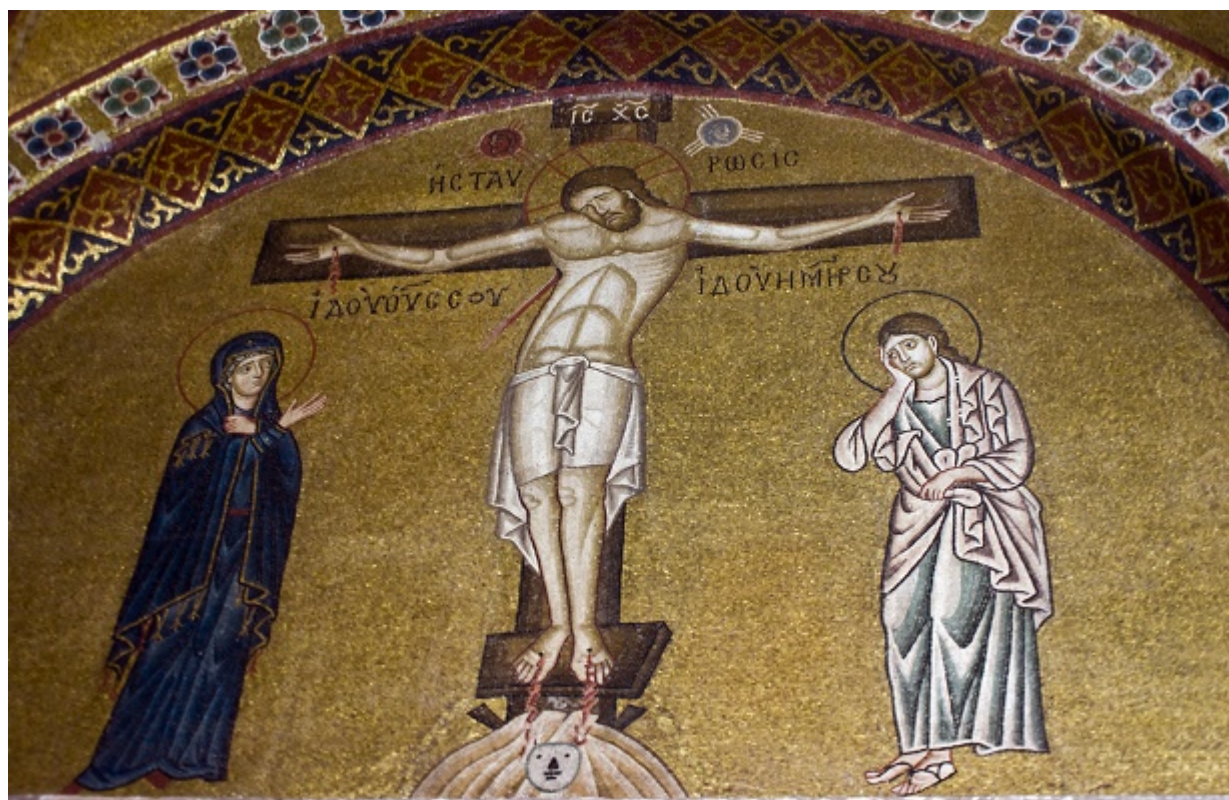
β) Η αυταπάρνηση. "Απαρνησάσθω εαυτόν". Η αυταπάρνηση γενικά είναι απαραίτητη για κάθε έργο μεγάλο και υψηλό. Εδώ πρόκειται για τη σωτηρία της ψυχής μας. Τί μεγαλύτερο απ' αυτό, τί ωραιότερο και υψηλότερο; Στη χριστιανική στρατεία φυσικά πρόκειται περί αυταπαρνήσεως μυστηριακής. Ο πιστός καλείται ν' απαρνηθεί τον αμαρτωλό εαυτό του, το φθαρμένο του εγώ, το κυριαρχούμενο από πάθη και κακότητα· αυτό που πνίγει την ελευθερία του, τον δεσμεύει και τον οδηγεί στο θάνατο και την καταστροφή. Αυτό πρέπει ν' αποκόψει ο πιστός από τη ψυχή του, για να ζήσει ελεύθερο το άλλο του εγώ, το δοσμένο στο Θεό και την αρετή, το αληθινό του εγώ, το κτισμένο στη χάρη και την αλήθεια του Θεού.

γ) Η οικειοθελής και αποφασιστική ανάληψη όλων των θλίψεων, της κακοπάθειας και της οδύνης, που συνεπάγεται ο Σταυρός του Κυρίου, το σύμβολο του μεγάλου πάθους και της οδύνης. "Και αράτω τον σταυρόν αυτού". Η χρι-στιανική στρατεία δεν είναι έργο εύκολο. Ο αγώνας είναι τραχύς, ο εχθρός αδυσώπητος, ο αμαρτωλός κόσμος ανελέητος. Ο πιστός χριστιανός πρέπει να είναι αποφασισμένος να σηκώσει σε κάθε περίπτωση το σταυρό του με καρτερία και υπομονή, να δεινοπαθήσει ως καλός στρατιώτης Χριστού.

Και δ) Η ανένδοτη απόφαση ν' ακολουθεί διαρκώς τον Κύριο, ως άξιος ακόλουθος και μαχητής του. "Και ακολουθείτω μοι". Η προστακτική είναι χρό-νου ενεστώτος, που σημαίνει διάρκεια. Ο πιστός οφείλει συνεχώς ν' ακολουθεί τον Κύριο, χωρίς ανάπαυλα και παύση και με σταθερότητα, χωρίς λο-ξοδρομήσεις, παλινδρομήσεις και διακυμάνσεις. Το βλέμμα του πρέπει να πα-ραμένει σταθερά στραμμένο στον ουράνιο θείο στόχο, χωρίς να μετατοπίζεται η καρδιά του από το θησαυρό της, από το έν "ου έστι χρεία", στα φτωχά στοιχεία του κόσμου τούτου. Και να μάχεται καρτερικά μέσα στη δίνη του κόσμου τούτου του παρερχομένου, εναντίον της πλάνης και της γοητείας της αμαρτίας, οι οποίες απειλούν να τον παρεμποδίσουν και να ανακόψουν την πορεία τους προς τα φωτεινά σκηνώματα της θείας βασιλείας.

"Τον σταυρόν σου προσκυνούμεν Δέσποτα και την αγίαν σου ανάστασιν υμνούμεν

και δοξάζομεν”, ψάλλουμε με ιερή σεμνοπρέπεια και χαρά στους ορθόδοξους ναούς. Είναι η νικητήρια ιαχή που γεμίζει και διαδονεί τη χριστόμορφη ψυχή της Ορθοδοξίας, η οποία είναι βαθιά ριζωμένη στο Σταυρό και την Ανάσταση του Σωτήρος· στο φοβερό αυτό δίδυμο της οικονομίας του Θεού, στο οποίο καταπόθηκε εις τέλος ο θάνατος και ο κόσμος ντύθηκε στην ομορφιά του Θεού, την αθανασία και την αφθαρσία. Γιατί το Πάσχα της ζωής προς το οποίο κατευθύνεται και καταλήγει η μεγάλη Τεσσαρακοστή είναι Πάσχα σταυρώσιμο και αναστάσιμο. Ο Σταυρός εκβάλλει στην Ανάσταση· η Ανάσταση ριζώνεται στο Σταυρό. Το ένα δεν αποχωρίζεται από το άλλο. Στην Ορθοδοξία χαίρει μεγάλης τιμής ο Σταυρός, κι ας μας κατηγορούν οι ετερόδοξοι, ότι τάχα τον παραθεωρούμε στη θεολογία μας και τον αφήνουμε στη σκιά· πανηγυρίζεται όμως με λαμπρότητα και λυτρωτικούς τόνους χαράς και η Ανάσταση, το Πάσχα της ζωής, η Λαμπρή. Σ’ αυτά τα δύο κινείται ασταμάτητα η Ορθοδοξία μας, η μία, αγία, καθολική και αποστολική Εκκλησία του Χρι-στού.

Εύχομαι ολόψυχα από τη μεγάλη γιορτή της Σταυροπροσκυνήσεως, η οποία βρίσκεται στο μέσο της αγίας Τεσσαρακοστής, να λάβουμε δύναμη από τον τίμιο Σταυρό και ευλογία στην πνευματική μας προσπάθεια στα στάδια των αρετών, ώστε να φθάσουμε με ειρήνη τη Μεγάλη Εβδομάδα και να γιορ-τάσουμε επάξια τα σεπτά πάθη και την ένδοξη Ανάσταση του Σωτήρος Χριστού!

(Ομιλία που έγινε στη σειρά «Λαϊκό Κήρυγμα» της Εταιρείας Φίλων του Λαού- απόσπασμα)